

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR BANKO REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-09-13 Nr. 429-468
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) prašymą išnagrinėti tarp jos ir banko *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. lapkričio 23 d. – 2022 m. gruodžio 3 d. iš pareiškėjos banko sąskaitos Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Sąskaita), panaudojant su šia Sąskaita susietas mokėjimo korteles (toliau – Kortelės), kriptoturto keityklai „Binance“ (toliau – Gavėja arba *Binance* keitykla) buvo atlikti aštuoni mokėjimai, kurių bendra vertė 242 662,78 PLN¹ (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2022 m. gruodžio 8–29 d. pareiškėja pateikė bankui prašymus Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu inicijuoti tarptautinės kortelių organizacijų „MasterCard“ (toliau – *MasterCard* organizacija) ir „Visa“ (toliau – *Visa* organizacija) lėšų gražinimo procedūras, tačiau banko buvo informuota, kad šios procedūros Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu yra negalimos.

Nors vėliau pareiškėja dar keletą kartų pakartotinai kreipėsi į banką dėl pirmiau nurodytų lėšų gražinimo procedūrų inicijavimo, bankas šių procedūrų neinicijavo.

Nesutikdama su banko sprendimu, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką. Pareiškėja reikalavo, kad bankas Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu inicijuotų *MasterCard* ir *Visa* organizacijų lėšų gražinimo procedūras tuo pagrindu, kad investavimo platforma „Orion Consulting“ (toliau – *OC* platforma) nesuteikė jai sutartų paslaugų².

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjos reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė Ginčijamų mokėjimų atveju neturintis teisės inicijuoti *MasterCard* ir *Visa* organizacijų lėšų gražinimo procedūrų, todėl pagrįstai atsisako jas inicijuoti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo Ginčijamų mokėjimų, kurių bendra vertė 242 662,78 PLN, atžvilgiu inicijuoti *MasterCard* ir *Visa* organizacijų lėšų gražinimo procedūras.

Ginčo šalis siejo sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad Ginčijamus

¹ Vienas iš mokėjimų atliktas eurais, t. y. 2 300 EUR (ekv. 10 312,78 PLN).

² Pareiškėja paaiškino, kad sudarė sutartį su *OC* platforma, kurioje jai buvo atidaryta investavimo sąskaita, atliko šiai platformai mokėjimus, kad vėliau galėtų investuoti į naftos ir valiutų prekybą, ir tikėjosi su kiekvienu atliktu mokėjimu uždirbti 10 proc. tokio mokėjimo siekiantį pelną, vėliau suprato, kad *OC* platforma galbūt vykdo fiktyvią veiklą, ir pareikalavo platformos gražinti jai pervestas lėšas, tačiau platforma lėšų negražino ir sutartų paslaugų nesuteikė.

mokėjimus atliko pati, norėdama investuoti ir iš to gauti pelno. Pretenzijų dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo ir (ar) vykdymo pareiškėja bankui nereiškė, o savo reikalavimą bankui grindė tomis *MasterCard* ir *Visa* organizacijų taisyklių nuostatomis, kurios numato galimybę ginčyti autorizuotus ir tinkamai įvykdytus mokėjimus. Atsižvelgiant į tai, Ginčijamų mokėjimų autorizavimo ir vykdymo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais ir tinkamai įvykdytais.

Nagrinėjamu atveju esminis pareiškėjos reikalavimas yra tai, kad bankas Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu inicijuotų tarptautinių kortelių organizacijų lėšų grąžinimo procedūras tuo pagrindu, kad pareiškėja negavo iš *OC* platformos sutartų paslaugų.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjos reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar banko atsisakymas inicijuoti MasterCard ir Visa organizacijų lėšų grąžinimo procedūras laikytinas teisėtu ir pagrįstu.

Byloje nustatyta, kad šeši Ginčijami mokėjimai buvo atlikti *MasterCard*, o kiti du *Visa* organizacijų prekės ženklo Kortelėmis.

Savo reikalavimą inicijuoti lėšų grąžinimo procedūras pareiškėja grindė *MasterCard* organizacijos taisyklėse įtvirtintu priežasties kodu 4853 „Prekės arba paslaugos nesuteiktos“³ ir *Visa* organizacijos taisyklėse įtvirtintu priežasties kodu 13.1 „Prekės / paslaugos negautos“⁴. Remiantis šių organizacijų taisyklėmis, lėšų grąžinimo procedūra tuo pagrindu, kad prekės ar paslaugos nebuvo suteiktos (gautos), yra galima tik tuo atveju, jeigu po atsiskaitymo už prekę ar paslaugą prekybininkas, t. y. mokėjimo kortele atlikto mokėjimo sumos gavėjas, per sutartą terminą nepateikia mokėjimo kortelės turėtojui prekės arba nesuteikia paslaugos.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teisės aktai nereglamentuoja, kokiomis konkrečiomis sąlygomis turi būti vykdomos tarptautinių kortelių organizacijų nustatytos lėšų grąžinimo procedūros, todėl banko atsisakymas inicijuoti lėšų grąžinimo procedūras turi būti vertinamas remiantis *MasterCard* ir *Visa* organizacijų taisyklių nuostatomis.

Kaip matyti, *MasterCard*⁵ ir *Visa*⁶ organizacijų taisyklėse yra aiškiai nustatyta, kad mokėjimo kortelės leidėjas (šiuo atveju – bankas) gali inicijuoti lėšų grąžinimo procedūrą tik tada, kai mokėjimo kortele atliktas mokėjimas ir (ar) mokėjimo kortelės turėtojo prašymas tenkina taisyklėse nustatytus reikalavimus. Taigi, priešingai, nei teigė pareiškėja, *MasterCard* ir *Visa* organizacijos ne tik suteikia bankui, kaip mokėjimo kortelės leidėjui, įgaliojimus vertinti ir spręsti, ar konkretaus mokėjimo kortelės turėjo prašymas inicijuoti lėšų grąžinimo procedūrą atitinka šių organizacijų taisyklėse nustatytas sąlygas, bet ir nustato pareigą neteikti šioms organizacijoms taisyklių reikalavimų neatitinkančių prašymų.

Byloje turimų duomenų visuma, Lietuvos banko nuomone, leidžia daryti išvadą, kad Ginčijami mokėjimai neatitiko esminės *MasterCard* ir *Visa* organizacijų taisyklių sąlygos, kuriai esant galima inicijuoti lėšų grąžinimo procedūrą tuo pagrindu, kad mokėjimo kortelės turėtojas negavo iš prekybininko sutartų paslaugų ir (ar) prekių.

Pirma, *MasterCard* ir *Visa* organizacijų taisyklių kontekste prekybininke laikytina *Binance* keitykla, nes Ginčijami mokėjimai atlikti būtent jai.

Antra, pareiškėja nereiškė *Binance* keityklai pretenzijų dėl to, kad nebūtų gavusi iš šios keityklos sutartų paslaugų, t. y. pareiškėja aiškiai ir nedviprasmiškai įvardijo, kad sutartų paslaugų negavo iš trečiojo asmens – *OC* platformos.

Trečia, remiantis pareiškėjos paaiškinimais, *Binance* keitykla suteikė jai savo paslaugas, nes kitaip pareiškėja nebūtų galėjusi, kaip ji pati teigė, perduoti Ginčijamų mokėjimų sumų (ar jų vertę atitinkančio kriptoturto) *OC* platformai, kuri nebuvo tiesioginė šių sumų gavėja.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių banko atsisakymas Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu inicijuoti *MasterCard* ir *Visa* organizacijų lėšų grąžinimo procedūras pareiškėjos nurodytu pagrindu galėtų būti laikomas nepagrįstu ar neteisėtu, pagrindo laikyti pareiškėjos reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (ar) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam

³ Angl. „Goods or Services Not Provided“.

⁴ Angl. „Merchandise / Services Not Received“.

⁵ <https://www.mastercard.us/content/dam/public/mastercardcom/na/global-site/documents/chargeback-guide.pdf>

⁶ <https://usa.visa.com/content/dam/VCOM/download/about-visa/visa-rules-public.pdf>

atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį.⁷

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

---

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.